

Notat

Til Sundheds- og Kulturudvalget
Kopi til FL
Fra Pia Juul Eriksen
Sagsnr./Dok.nr. 2018-024689 / 2018-024689-4

Landdistriktsområdet

Sundheds- og
Kulturforvaltningen
Danmarksgade 17
9000 Aalborg

Init.: PJE

06-06-2018

Kommissorium, Proces for ny Landdistriktspolitik

Siden 2007 er der udarbejdet 3 landdistriktspolitikker som alle har været grundstenen i at sætte fokus på udvikling i Aalborg Kommunes landdistrikt. Landdistriktspolitik 2014-2018 er udarbejdet med udgangspunkt i et tæt samarbejde med landdistriktets mange aktører og blev vedtaget af Aalborg Byråd den 27. okt. 2014 med følgende vision:

"Det skal være attraktivt at bosætte sig og leve i Aalborg Kommunes landdistrikt. Landdistriktet udvikles i samarbejde med mennesker, foreninger og erhvervsdrivende, og med udgangspunkt i de enkelte lokalsamfunds særlig kvaliteter og ressourcer"

Som mål for indsatsen har politikken haft fokus på at omsættes visionen til handlinger ved hjælp af 6 overordnede mål for perioden 2014-2018:

- Understøtte det lokale initiativ
- Udvikling af byernes fysiske rammer
- Fremme oplevelses- og aktivitetsmuligheder
- Sikre bedre adgang til naturoplevelser og det åbne land
- Understøtte erhvervsudvikling i landdistriktet
- Markedsføring og styrkelse af kendskabet til byer og lokalområdets særlige identitet og kvaliteter

Målene er omsat til specifikke handlinger under de 6 indsatsområder. Landdistriktspolitik 2014-2018 er vedlagt som bilag.

Den nuværende politik er 4 årig og er gældende til og med 2018. Politikken revideres for at sikre at landdistriktsindsatsen stadigt er tilpasset de særlige udfordringer, som gør sig gældende i Aalborg Kommune med en stærk hovedby, større oplandsbyer og et stort velfungerende landdistrikt. Der er stor fokus fra landdistriktets aktører om, at den nye politik skal have vision og være mere vidtrækkende. I forbindelse med budget 2018 er der bevilget 500.000 kr. til processen for en ny landdistriktspolitik.

Siden budgetprocessen efteråret 2017 har der i forskellige fora været uformelle drøftelser om elementer i processen for en ny politik. Dette sammenholdt med erfaringer fra udmøntningen af nuværende politik knyttes særlige opmærksomhedspunkter i forhold til processen og udarbejdelse, der er væsentlige at have fokus på, fx:

- Fordele og ulemper ved nuværende politik
- Rammer og forhold til andre plansamarbejder, planer og politikker og samarbejde generelt
- Status Landdistriktspolitik 2014-2018
- Processen frem mod ny Landdistriktspolitik, herunder anbefalinger til tids- og handleplan samt økonomi

Disse gennemgås i det følgende.

Fordele og ulemper ved nuværende politik

I arbejdet med udmøntning af landdistriktspolitikken siden oktober 2014 er der pt. nogle forhold som i en ny politik bør overvejes ændret eller stadig bør være retningsgivende. Der har desuden været indledende drøftelser i forskellige fora om rammerne for ny landdistriktspolitik og om hvordan vi sikrer ejerskab til en ny politik, som et vigtigt parameter for en forsat udvikling af landdistriktet. Fremadrettet indgår følgende i processen med udarbejdelse af ny landdistriktspolitik:

- **Landdistriktspolitikens interesseområde** har været genstand for en del udfordringer i forhold til uddeling af puljemidler mv., herunder særligt i forhold til de bynære landsbyer. Landdistriktspolitikens interesseområde drøftes i processen.
- **Puljemidler** – fordele og ulemper. Hvordan skal midlerne fordeles og generelt uddeles.
- **Erfaringer** fra nuværende politik drøftes i forhold til mål og rammer som stadig giver mening i forhold til livet i landdistriktet. Øvrige forvaltninger og samarbejdspartner inddrages løbende i processen.

Rammer og forhold til andre plansamarbejder, planer og politikker og samarbejde generelt

Med en målrettet indsats i forhold til udmøntning af de sidste 3 landdistriktspolitikker er der skabt et godt fundament for et forsat godt hverdagsliv for borgerne i kommunens landdistrikt.

Landdistriktspolitik 2014-2018 er udarbejdet inden for rammerne af den vedtagne fysiske vision 2025 og Bæredygtighedsstrategien. Foruden de overordnede plansamarbejder, foreligger der mange sektorpolitikker, strategier mv. som via landdistriktsindsatsen kan udmøntes i konkrete projekter. Politikken har således været et redskab til at skabe sammenhæng mellem kommuneplanrammer og fagforvaltningernes politikker og planer. I forhold til ny landdistriktspolitik er det vigtigt, at øvrige forvaltninger forsat involveres samt at politikken samtænker og koordinerer bidrag fra forvaltningerne.

Planer og politikker

Der er i Aalborg Kommune mange politikker, strategier og planer som på forskellige niveauer har stor betydning for livet i landdistriktet. Det er derfor vigtigt, at der sker en stor grad af koordinering af og til disse planer. I forhold til processen inddrages forvaltningerne både via Plankoordineringsgruppen samt i fora/dialogmøder på medarbejderniveau. Specifikt koordineres særligt til:

- **Byrådets vision**; Byrådet har igangsat et arbejde med definerings af en vision for Aalborg Kommune. Sammenhæng til denne og visionens betydning for landdistriktsudviklingen koordineres.
- **Vision 2025 – kommuneplan**; Vision 2025 sondre mellem Aalborg/Nr. Sund som byvækstmotor og 11 oplandsbyer med særligt byvækst potentiale. By- og Landskabsforvaltningen har de senere år gennemført udviklingsplanarbejdet og revideret kommuneplanrammerne for de 11 byer. Fremadrettet er der planer om at kigge på bydele i Aalborg/Nr. Sundby samt enkelte af de større byer i landdistriktet. Snitflade mellem landdistriktspolitikken og kommuneplanen skal afklares i løbet af processen. I øvrige oplandsbyer og landsbyer er der frihed og fleksibilitet til at kunne rumme en lokal forankret udvikling tilpasset byens struktur, identitet og størrelse. Fremtidsperspektiverne for oplandsbyer og landsbyer er ikke egentlig "vækst", det handler i stedet om, at sikre kvalitet og udvikle det gode hverdagsliv i byerne. Disse fremtidsperspektiver kræver ikke planlægningsmæssig detailstyring. Fremtidsperspektiverne for disse byer ligger i, at der i den kommende planlægning skabes stor frihed og fleksibilitet i rammerne for, at sikre, at lokalt forankrede projekter og initiativer i oplandsbyerne kan realiseres.

- **Bæredygtighedsstrategien- og plan;** Aalborg Kommunes Bæredygtighedstrategi- og handleplaner er vedtaget for en firåring perioden og løber frem til 2020. Strategien indeholder fælles mål, strategier og fokusområder for en social, økonomisk og miljømæssig bæredygtig udvikling for alle forvaltninger og hele kommunen. Det er vigtigt at koordinere strategien og handleplaner i forhold til landdistriktsudviklingen ligesom andre vigtige emner som vandforsyning og aflledning samt varmeplanlægning er et vigtigt fokusområde i forhold til livet i landdistriktet.
- **Erhvervsstrategien;** I begyndelsen af hver byrådsperiode vedtager Aalborg Byråd en ny erhvervs politik og strategi for erhvervsindsatsen de kommende år. Strategien fungerer som kommunens politik på erhvervsområdet og som prioriteringsværktøj for Erhvervsrådet. Processen er igangsat og forslag til ny erhvervsstrategi forventes vedtaget i efteråret 2018. Det er derfor vigtigt at være opmærksom på elementer i erhvervsstrategien, som kan have betydning for erhvervsudviklingen i landdistriktet og som ny landdistriktspolitik skal koordineres i forhold til.

Internt i Sundheds- og Kulturforvaltningen er det vigtigt at styrke samarbejdet mellem fx kultur, fritids-, frivillig og sundhedspolitikken. Sundhedspolitikken og Kulturpolitikken skal revideres om kort tid, og det sikres processerne for politikkerne koordineres samt datamateriale deles og anvendes konstruktivt.

Specifikt kan samarbejdet styrkes med baggrund i, at Aalborg Kommune er en visionskommune i forhold til "Bevæg dig for livet" med særligt fokus på landdistriktsområdet og i kombination med de nye sundhedsprofiler. Fx handleplaner med baggrund i sundhedsprofiler, borgernes interesse og behov mv. i et tæt samarbejde med ny landdistriktspolitik – både set i forhold til dataanalyse og handleplaner.

Regeringens arbejde med levedygtige landsbyer

Regeringen har nedsat et ekspertudvalg som skal bidrage med anbefalinger til omstilling og fornyelse i retning af levedygtige landsbyer med fokus på vækst og udvikling i hele Danmark, herunder:

- Hvad skal der til for, at en landsby er levedygtig?
- Hvordan kan landsbyer blive attraktive bosteder?
- Hvordan kan fysisk planlægning understøtte udviklingen af levedygtige landsbyer som attraktive bosteder?
- Hvordan kan landsbyer dele offentlige og private servicefunktioner?

Arbejdet følges tæt i forhold til emner, retning mv. som giver mening i Aalborg Kommune, og inddrages i processen og formulering af politikken mv.

Samarbejde generelt

Det formelle samarbejde er pt. organiseret i følgende fora:

- Aalborg Kommunes Aktionsgruppe, (AKA) og AKA-følgegruppe
- Samråd i landdistriktet
- Landsbyer i Aalborg Kommune, (LAK) er en sammenslutning af byer under 2.000 indbyggere. LAK er repræsenteret i AKA
- Internt, tværgående samarbejde primært med By- og Landskabsforvaltningen

De formelle samarbejdsfora vil i processen med ny politikken helt naturligt blive inddraget. For at sikre en så bred koordinering som muligt styrkes samarbejde og møderække med AKA-følgegruppe i løbet af processen, da gruppen har en bred repræsentation fra foreninger, samråd, og LAK.

Status Landdistriktspolitik 2014-2018

Som en opfølgning på udmøntning af landdistriktspolitikken blev der afholdt en midtvejskonferencen april 2017

for landdistriktets aktører. Der blev i forbindelse med konferencen udarbejdet "Status 2017" for arbejdet med landdistriktspolitik 2014-2018 med fokus på sidste års projekter og initiativer – både set i forhold til hvad kommunen og borgerne har igangsat.

Status 2017 revideres i forhold til nye initiativer – både i Sundheds- og Kulturforvaltningen og øvrige forvaltninger, som er igangsat inden for det seneste år samt en redegørelse/evaluering af større indsatser såsom:

- Udvikling i din by
- Aalborg Fjordland
- Midler til forsamlingshuse
- Nye samlingssteder (Gunderup, Skørbæk, Gandrup, Torderup m.fl.)
- Puljemidler (AKA, forskønnelsespuljen, kulturen rykker ud mv.)

Status 2017 er vedlagt som bilag.

Processen frem mod ny Landdistriktspolitik

Udarbejdelse af ny landdistriktspolitik vil tage udgangspunkt i erfaringer, herunder fordele og ulemper fra arbejdet med landdistriktspolitik 2014-2018 i forhold til en målrettet indsats i den kommende landdistriktspolitik.

Forslag til ny landdistriktspolitik udarbejdes som en proces præget af synspunkter fra borgerne, øvrige forvaltninger og samarbejdspartner (dialogmøder/workshop) samt erfaringer tilvejebragt i landdistriktspolitikken 2014-2018 (status). Det kan overvejes at afholde en konference eller lign, i løbet af processen. Forvaltningen har ansvaret for udarbejdelse af politikken, og i samspil med interne og eksterne parter at konkretise et forslag til en ny landdistriktspolitik.

Målgruppen for dialogmøder/workshop, konference mv. er borgere, Byrådet, Forvaltningerne, Følgegruppen for AKA, Landsbyerne i Aalborg Kommune, Samrådene, Borgerforeninger, Bestyrelser i skole og institutioner, Erhvervslivet, Fritids- og naturforeninger, Det Grønne Råd, Ældrerådet, Handicaprådet, Ungdomsskolen, Unge Byrådet, Aalborg Universitet, Pressen m.fl. I forhold til processen og ny politik anbefales det at:

- der indhentes erfaringer, inspiration fra øvrige kommuners arbejde med landdistriktspolitikker.
- der udarbejdes et datamateriale som udbreder viden og kendskab til landdistriktet, herunder kortlægning af hvad der pt. er af aktiviteter og tilbud i landdistriktet. Behov og (ønsker) til baggrundsmateriale fx sårbarhedstal, antropologisk tilgang mv. som kvalificerer diskussionen og den inddragende proces med borgere, politikere m.fl. Der ønskes fokus på baggrundsmateriale som kan bruges til et geografisk tilgang, fx sundhedsdata, servicetilbud, virksomheder, transport og boligtilbud mv. Materialet kan efterfølgende danne udgangspunkt for handleplaner/projekter i forhold til fx en geografisk tilgang. Fx:
 - Brugbare tal, som er operationelle, og give en pejling på, hvilken initiativer der vil kunne medvirke til at ændre et "negativ udvikling"
 - Datablad for landdistriktet – hvordan ser det ud, hvad er potentialet mv. fx en geografisk tilgang og eventuelt profilbyer
 - Brugerundersøgelse, fx i lighed med undersøgelse i forbindelse med klyngeprojektet
- der bruges ekstern bistand til evaluering af større projekter og baggrundsmateriale
- landdistriktsgruppen afholder dialogmøder/workshop/borgermøder evt. med inspiration fra ekstern part.
- landdistriktsgruppen formulerer i tæt samarbejde med interne og eksterne aktører udkast til ny politik på baggrund af indkomne forslag i processen.
- ny politik dækker en 4 årig periode og revideres tidligst 2022
- der indarbejdes milepæle/handleplaner som politikken måles på løbende

Ovenstående indarbejdes i processen, herunder tids- og handleplan for ny politik.

Tids- og handleplan for udarbejdelse af ny landdistriktspolitik:

Dato/periode	Aktivitet
13. maj 2018	Drøftelse i FL om forslag til kommissorium
30. maj 2018	Drøftelse af forslag til kommissorium i Plan – og koordineringsgruppen.
7. juni 2018	Drøftelse af forslag i Direktørgruppen
27. juni 2018	Behandling af kommissorium og tidsplan for ” Ny Landdistriktspolitik ”i Sundheds- og Kulturudvalget.
Juli-okt.	<ul style="list-style-type: none"> - By- og Landskabsforvaltningen, drøftelse med om snitfalder mellem landdistriktspolitikken og kommuneplanen. - AKA-følgegruppemøde, drøftelser om erfaring med Landdistriktspolitik 2014-2018 med henblik på indspark til ny politik - Dialogmøde med øvrige forvaltninger om erfaring med Landdistriktspolitik 2014-2018 med henblik på indspark til ny politik - - Inspiration, studietur mv.
Juli-okt.	Indhentning af baggrundsmateriale til brug for processen. Afvikles af eksterne rådgivere, eller alternativt internt jf. arbejdet med dashboards.
Juli-okt. 2018	Evaluering af større projekter og revision af ”status 2017”. Intern/ekstern redegørelse/evaluering. Det bør overvejes at hente ekstern hjælp, for at sikre troværdighed i analysens resultater. Revidering af status Landdistriktspolitik 2014-2018. Alle forvaltninger melder ind.
Okt. 2018	Afholdelse af dialogmøder/workshops. Afvikles af interne ressourcer
Nov.-jan. 2018/19	Formulering af ny politik i samarbejde med eksterne og interne parter forslag til ny Landdistriktspolitik. Udkast fremsendes i løbet af processen til Plan- og Koordineringsgruppen for kommentering. Afvikles af interne ressourcer.
13. feb. 2019	Godkendelse af forslag ” Ny Landdistriktspolitik” i Sundheds og Kulturudvalget med henblik på høring ved landdistriktets aktører og øvrige forvaltninger.
13. feb. til 20. marts 2019	Høring
April 2019	Godkendelse af ” Ny Landdistriktspolitik” i Sundheds og Kulturudvalget (10. april 2019), Magistrat (15. april 2019) og Byrådet (29. april 2019).

Ny landdistriktspolitik for Aalborg Kommune skal ligesom de foregående politikker godkendes af byrådet. Sundheds- og Kulturforvaltningen er projektejer og -leder og har til ansvar at fremsende en ny politik til politisk godkendelse i eget udvalg, høring i fagudvalgene samt godkendelse i Magistrat og Byråd.

Budget

Ved budget 2018 er der øremærket 500.000 kr. til udarbejdelse af en ny politik.

Den økonomiske ramme forslås at dække forundersøgelser, dialogmøder og evt. en konference, generelle mødeaktiviteter samt udarbejdelse af politikken. I nedenstående er givet eksempler på forslag til elementer og en anslået pris.

Elementer i processen	Budget (anslået) kr.
Brugbare data (fx sårbarhedstal, Dashboard, BI-data) som er operationelle, og giver en pejling på, hvilken initiativer, der vil kunne medvirke til at ændre en "negativ udvikling" Hvordan ser det ud, hvad er potentialet mv. * - udarbejdelse af handleplaner*	200.000
eller	
Revision af PLAN09 til PLAN20*	
Evt. i kombination med brugerundersøgelse, fokusgruppeinterview	
Evaluering af større projekter, interne/eksterne ressourcer*	50.000
Inspirationstur, Konference, workshop om input til ny politik*	125.000
Udarbejdelse og trykning af politikken	25.000
Studiejobber eller lign.	100.000
Total	500.000

*ved ekstern ressourcer indhentes der tilbud på opgaven ved rådgivningsfirmaer.

Andre overvejelser

Der udarbejdes en kommunikationsplan for processen for ny landdistriktspolitikken, så det sikres at medierne – SoMe-medier, lokalaviser mv. kan medvirke til fx at skabe debat om landdistriktspolitikken (fx interview med rådmanden, spot på projekter, nuværende politik, status mv.). Den nye landdistriktspolitik præsenteres efterfølgende på hjemmesiden samt pressemeddelelse til diverse medier – evt. fyraftensmøde hvor politikken præsenteres. Den nye politik følger nuværende designlinje for at skabe genkendelighed.